

Parasta osaamista

Reformin alakohtaiset infot

Katriina Huttunen 12.9.2017

Osa 1: Ammatillisen koulutuksen reformin tilannekatsaus

Ammatillisen koulutuksen reformi

”Ammatillinen koulutus uudistetaan osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi. Lisäksi lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja sekä puretaan sääntelyä ja päällekkäisyyksiä.”

-Toimintasuunnitelma strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi (2015)

Reformi pähkinäkuoressa

- Uusi laki ammatillisesta koulutuksesta voimaan 1.1.2018
- Yksi näyttöön perustuva ja osaamisen hankkimistavasta riippumaton tapa suorittaa tutkinto
- Yksi järjestämislupa, joka kattaa tutkintoon johtavan ammatillisen, oppisopimus- ja työvoimakoulutuksen
- Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, jota päivitetään tutkinnon suorittamisen aikana, aiemman osaamisen tunnustaminen koulutuksen järjestäjä velvollisuudeksi
- Yhteiset tutkinnon osat jokaiselle ammatillisen perustutkinnon suorittajalle
- Työpaikalla tapahtuvat oppiminen koulutus- tai oppisopimuksena, työssäoppiminen poistuu
- Rahoituksesta puolet tulee opiskelijamäärän sekä puolet suoritusten ja vaikuttavuuden mukaan

(Amke 30.6.2017)

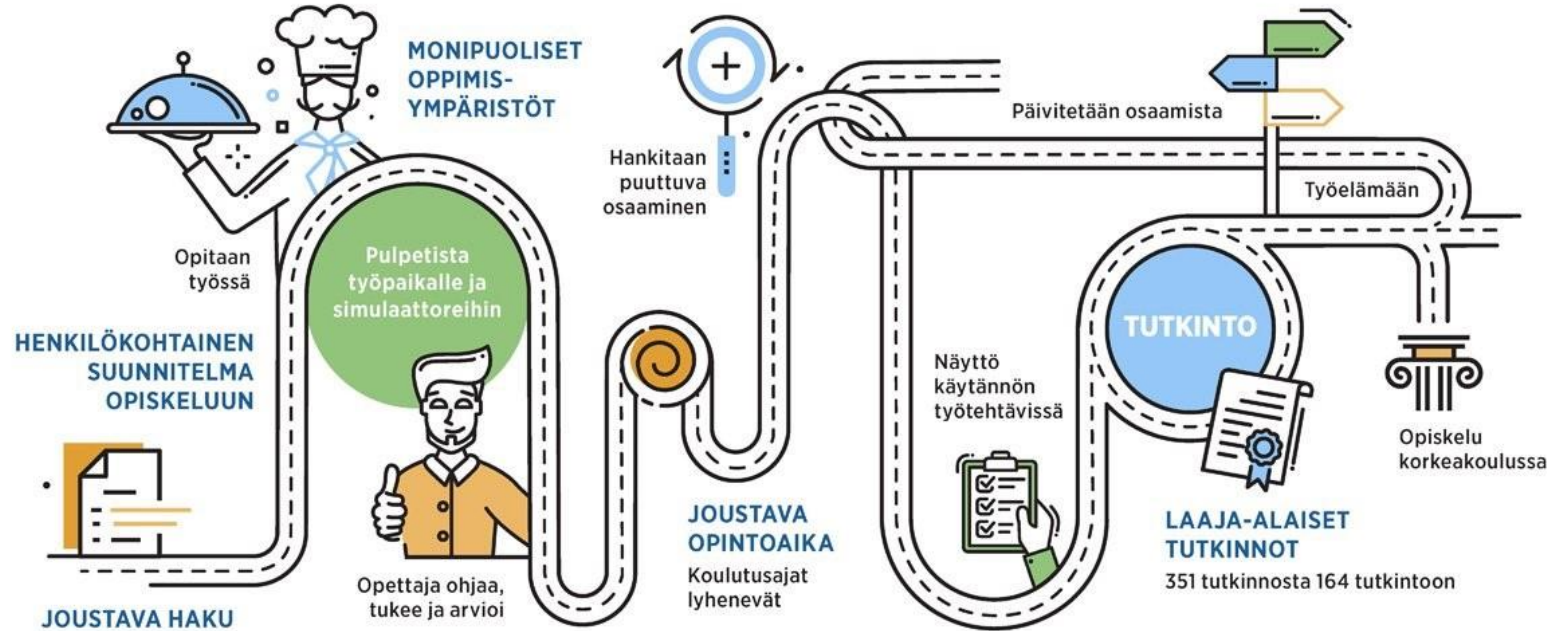
AMMATILLINEN KOULUTUS UUDISTUU

MITÄ TEEMME?

UUSI AMMATILLINEN KOULUTUS 1.1.2018 alkaen

Työelämä muuttuu. Ammatteja syntyy ja katoaa. Teknologia kehittyä. Ansaintalogiikat uudistuvat. Opiskelijoiden tarpeet yksilöllistyvät. Osaamista uudistetaan läpi työuran.

VAIKUTTAVUUTEEN KANNUSTAVAA RAHOITUSTA
Opiskelijat pysyvät mukana, suorittavat opintoja, valmistuvat, saavat töitä tai jatkavat opintojaan

YKSI LAINSÄÄDÄNTÖ, YKSI JÄRJESTÄMISLUPA
Ei raja-aitoja nuorten ja aikuisten välillä

VÄHEMMÄN BYROKRATIAA JA ENEMMÄN TOIMIVALTAA
koulutuksen järjestäjälle

MIKÄ MUUTTUU AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA OPISKELIJALLE?

Hallituksen esitys 2017

Nykytila

→ ammatillisessa peruskoulutuksessa kaikki opiskelevat 3 vuotta ja etenevät samaan tahtiin

→ yhteensä 351 ammatillista tutkintoa

→ yhteishaku peruskoulun päättävälle
→ jatkuva haku aikuisille

→ opintopolku suunnitellaan eri tavoin ammatillisessa peruskoulutuksessa, näyttötutkinnoissa ja oppisopimuskoulutuksessa

Uusi ammatillinen koulutus 2018

JOUSTAVUUTTA OPISKELUUN

→ osaaminen ratkaisee - opiskeluun käytetyllä ajalla ei merkitystä
→ jokainen opiskelija etenee joustavasti omaan tahtiinsa

VÄHEMMÄN JA LAAJA-ALAISEMPIA TUTKINTOJA

→ yhteensä 164 ammatillista tutkintoa
→ valinnaisuus lisääntyy
→ erikoistutaan tutkinnon sisällä

KOULUTUKSEEN JOUSTAVASTI LÄPI VUODEN

→ pääväylänä jatkuva haku läpi vuoden
→ yhteishaku keväällä peruskoulunsa päättäneille ja ilman toisen asteen tutkintoa oleville

YKSILÖLLINEN OPINTOPOLKU

→ kaikille opiskelijoille henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOS), jossa mukana myös ohjaus- ja tukipalvelut

<p>→ kaikkiin osaamistarpeisiin vastataan pääosin tutkinnolla</p>	<p>OSAAMISTA TARPEEN MUKAAN</p> <p>→ peruskoulunsa päättäneille ja ilman tutkintoa oleville koko tutkinto</p> <p>→ muihin osaamistarpeisiin vastataan tutkinnon ohella yhä enemmän tutkinnon osilla</p>
<p>→ kaikki opiskelevat pääosin samansisältöisesti</p>	<p>PAINOPISTE PUUTTUVAN OSAAMISEN HANKKIMISEEN</p> <p>→ kukin opiskelija opiskelee vain sellaista, mistä hänellä ei vielä ole osaamista</p>
<p>→ opiskelua oppilaitoksessa ja työpaikalla</p>	<p>MONIPUOLISEMMAT OPPIMISYMPÄRISTÖT</p> <p>→ opiskelua joustavasti työpaikalla, oppilaitoksessa ja aiempaa enemmän myös virtuaalisissa ympäristöissä</p>
<p>→ oppisopimus</p> <p>→ työssäoppiminen</p>	<p>ENEMMÄN OPPIMISTA TYÖPAIKOILLA – TYÖLLISTYMISEN KYNYS LASKEE</p> <p>→ oppisopimus</p> <p>→ koulutussopimus</p> <p>→ koulutussopimuksen ja oppisopimuksen joustava yhdistäminen</p>
<p>→ ammatillinen peruskoulutus: näytöt, muu arviointi ja opetukseen osallistuminen</p> <p>→ näyttötutkinnot: tutkintotilaisuudet</p>	<p>YKSI TAPA SUORITTAÄ TUTKINTO – NÄYTTÖ</p> <p>→ näytöt – ammattitaito osoitetaan käytännön työtehtävissä pääosin työpaikoilla</p>
<p>→ ammatillisessa peruskoulutuksessa opettaja ja työelämän edustaja yhdessä tai erikseen</p> <p>→ näyttötutkinnoissa työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä</p>	<p>AMMATILLISEN OSAAMISEN ARVIOINNISSA TYÖELÄMÄ VAHVASTI MUKANA</p> <p>→ opettaja ja työelämän edustaja yhdessä</p>

MIKÄ MUUTTUU AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄLLE

Nykytila

- laki ammatillisesta peruskoulutuksesta
- laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta

- kaksi opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää järjestämislupaa
- tutkinto-toimikunnan kanssa solmittava näyttötutkintojen järjestämissopimus

- eri rahoitusväyliä ja erilliset kiintiöt ammatillisessa peruskoulutuksessa, ammatillisessa lisäkoulutuksessa ja oppisopimuskoulutuksessa

- laskennallinen rahoitus, joka perustuu opiskelijamäärään
- pieni tuloksellisuusrahoitus

Uusi ammatillinen koulutus 2018

YKSI LAINSÄÄDÄNTÖ

- laki ammatillisesta koulutuksesta
  - lisää vapautta ja joustavuutta vastata osaamistarpeisiin
  - ei raja-aitoja nuorten ja aikuisten koulutuksen välillä

YKSI JÄRJESTÄMISLUPA

- yksi yhtenäinen ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa

YKSI RAHOITUSJÄRJESTELMÄ

- yksi yhtenäinen ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä
  - tukee keskeyttämisen vähentämistä, kannustaa pitämään huolta jokaisesta opiskelijasta
  - lyhentää opiskeluaikoja ja suuntaa koulutusta aloille, joilla on työvoiman tarvetta
  - enemmän valtaa päättää koulutuksesta

TUTKINNOT JA TYÖLLISTYMINEN RAHOITUKSEN PERUSTEIKSI

- perusrahoitus (50%) takaa koulutuksen kaikilla aloilla ja kaikille opiskelijoille
- suoritetuista tutkinnoista ja tutkinnon osista 35 % kokonaisrahoituksesta
- työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella 15 % rahoituksesta

<ul style="list-style-type: none"> → yhteensä 351 ammatillista tutkintoa → jäykkä järjestelmä, jossa jokaista osaamistarvetta varten luodaan uusi tutkinto 	<p>VÄHEMMÄN JA LAAJA-ALAISEMPIA TUTKINTOJA</p> <ul style="list-style-type: none"> → yhteensä 164 ammatillista tutkintoa → valinnaisuus lisääntyy → erikoistutaan tutkinnon sisällä
<ul style="list-style-type: none"> → kolme koulutuksen suunnitelmaa → neljä erilaista henkilökohtaistamissuunnitelmaa 	<p>VÄHEMMÄN LAKISÄÄTEISIÄ SUUNNITELMIA</p> <ul style="list-style-type: none"> → suunnitelma osaamisen arvioinnin toteuttamisesta (osana laadunhallintajärjestelmää) → henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOS)
<ul style="list-style-type: none"> → 91 valtakunnallista tutkintotoimikuntaa → lukuisia koulutuksen järjestäjän asettamia ammattiosaamisen näyttöjen toimielimiä 	<p>VÄHEMMÄN TOIMIELIMIÄ – VÄHEMMÄN HALLINTOA</p> <ul style="list-style-type: none"> → noin 40 valtakunnallista työelämätoimikuntaa
<ul style="list-style-type: none"> → opettaja vastaa omasta osuudestaan, omasta luokastaan jne. → opettaminen tapahtuu pääosin oppilaitoksessa 	<p>OPETTAJIEN TYÖ MONIPUOLISTUU</p> <ul style="list-style-type: none"> → jaettu asiantuntijuus, enemmän yhteistyötä → työtä tehdään useissa oppimisympäristöissä ja jalkaudutaan työpaikoille ohjaamaan → työssä painottuu ohjaava ja valmentava ote
<ul style="list-style-type: none"> → tutkinnot myöntää näyttötutkinnoissa tutkinto toimikunta, ammatillisessa peruskoulutuksessa koulutuksen järjestäjä 	<p>TUTKINTOJEN MYÖNTÄMINEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄLLE</p> <ul style="list-style-type: none"> → tutkinnot myöntää ja todistukset antaa koulutuksen järjestäjä → vähemmän päällekkäistä työtä
<ul style="list-style-type: none"> → rajoitetut mahdollisuudet myydä koulutusta ja tutkintoja EU- ja ETA-alueen ulkopuolelle 	<p>KOULUTUSVIENNIN ESTEITÄ PURETAAN</p> <ul style="list-style-type: none"> → kaikkia ammatillisia tutkintoja ja tutkintojen osia ja koulutusta voi myydä EU- ja ETA-alueen ulkopuolelle

Mikä muuttuu – työelämän näkökulma

- Selkeämpi ja osaamistarpeisiin paremmin vastaava ammatillisen koulutuksen järjestelmä
- Työelämän tarpeet ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen lähtökohtana
- Enemmän valinnaisuutta, osaamistarpeisiin vastaavat tutkinnot, osaamistarpeisiin vastaaminen tutkinnon osilla...
- Yhdenmukaiset prosessit ja toimintaperiaatteet kaikessa ammatillisessa koulutuksessa – tavoitteena selkeys ja sujuvuus käytännön toteutuksessa
- Työelämä vahvemmin mukana varmistamassa ammatillisen koulutuksen laatua ja työelämälähtöisyyttä

Miten muutokset näkyvät käytännössä työelämässä?

- Uudenlaiset tutkinnon osien kombinaatiot yli koulutusalojen, monialaosaajat
- Täsmäkoulutusta yksittäisillä tutkinnon osilla
- Yhdenmukainen prosessi toteuttaa työpaikalla järjestettävää koulutusta ja näyttöjä
- Osaamisen arviointi työpaikalla (näytöt) kevenee
- Joustavat ja yksilölliset opiskelupolut myös työpaikoilla: oppisopimus, koulutussopimus ja muu työssäoppiminen
- Työpaikkojen ja opettajien monipuolinen yhteistyö korostuu
- Työpaikalla järjestettävän koulutuksen korvaukset muuttuvat
- Työelämätoimikunnat: työelämä vahvasti mukana kehittämässä tutkintoja ja laadunhallinnassa

Osa 2:
**Mikä muuttuu meidän
tutkinnoissa?**

[http://www.oph.fi/download/183365 Tutkintorakenteessa tapahtuvat muutokset 16 5 2017.xlsx](http://www.oph.fi/download/183365_Tutkintorakenteessa_tapahtuvat_muutokset_16_5_2017.xlsx)

Lähde: OPH

**Osa 3:
Mitä tapahtuu
siirtymävaiheessa?**

ASIA/KOHDE	ENNEN 1.1.2018 jo OPISKELEMASSA OLEVAT:	1.1.2018 JÄLKEEN OPISKELEMAAN TULEVAT:
	<p>Taulukossa on keskeisiä siirtymäsäännöksiä, jotka nousevat laista ”Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 ja asetusluonnoksista (punaisella, koska eivät ole vielä vahvistettuja). Taulukossa ei käsitellä Valmaa ja muitakin kohtia jätetään käsittelyn ulkopuolelle.</p>	
Laki, jota noudatetaan	<p>Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 Asetukset vielä kesken</p>	<p>Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 Asetukset vielä kesken</p>
Tutkinnon perusteet, joita noudatetaan	<p>https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi</p> <p>”Ennen lain voimaantuloa tutkinnon suorittamisen aloittaneella opiskelijalla sekä 1 momentissa tarkoitettulla ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittamisen aloittaneella opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkinto kumottujen lakien nojalla määrättyjen perusteiden mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2021 saakka.</p> <p>Opiskelija voi kuitenkin siirtyä suorittamaan tutkintoaan tämän lain nojalla määrättyjen perusteiden mukaisesti” 129§</p>	<p>https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi</p> <p>Uudet perustutkintojen perusteet voimaan 1.8.2018, sitä ennen opiskellaan vanhojen tutkinnon perusteiden pohjalta (ei kuitenkaan näyttötutkintona suoritettavan perustutkinnon perusteita käyttäen) 129 §</p> <p>Uudet ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteet voimaan viimeistään 1.9.2019</p>
Arviointiasteikko, jota käytetään (asetusluonnos 25§)	<p>1-3 loppuun saakka, jos haluaa opiskella vanhoilla tutkinnon perusteilla. Mikäli muuttaa 1.8.2018 uusiin, käytetään asetuksen 25§ muuntoasteikkoa.</p>	<p>1-5 (pt:t ja ytojen osa-alueet) Hyväksytty/hylätty (Yto to:t) Hyväksytty/hylätty (at ja eat)</p>

ASIA/KOHDE	ENNEN 1.1.2018 jo OPISKELEMASSA OLEVAT:	1.1.2018 JÄLKEEN OPISKELEMAAN TULEVAT:
Osaaminen osoitetaan 52§	Tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa (näyttö). Näytössä opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on saavuttanut tutkinnon perusteissa määritellyn keskeisen ammattitaidon tai osaamisen. Yhteisten tutkinnon osien suorittamiseksi vaadittava osaaminen voidaan tarvittaessa osoittaa myös muulla tavoin.	
Osaamisen arviointi 53§	Osaamisen arvioinnilla annetaan tietoa opiskelijan osaamisesta, varmistetaan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttaminen sekä kehitetään edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan osaamista arvioidaan monipuolisesti vertaamalla sitä tutkinnon tai koulutuksen perusteissa määrättyyn osaamiseen. Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen osan perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet.	
Arvioijat 54§	Ammatillisten tutkinnon osien osaamisen arvioinnin toteuttavat ja arvioinnista päättävät yhdessä tutkinnon osittain koulutuksen järjestäjän nimeämät kaksi arvioijaa. Toinen arvioijista on opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja toinen työelämän edustaja. Erityisestä syystä arvioinnin voi toteuttaa ja arvioinnista päättää myös kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa.	

ASIA/KOHDE	ENNEN 1.1.2018 jo OPISKELEMASSA OLEVAT:	1.1.2018 JÄLKEEN OPISKELEMAAN TULEVAT:
Henkilökohtaistaminen 44§ ja 135§	HOPS/HENSU pysyvät voimassa, mutta niitä täydennetään HOKS:n mukaisesti soveltaen lain lukua 5. 135§	HOKS (Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma) 44§
Osaamisen arvioinnin oikaisua koskeva siirtymäsäännös 136§	Ennen 1.1.2018 tiedoksi saatu arviointipäätös käsitellään sen lain mukaan, joka oli voimassa ennen 1.1.2018, mutta mikäli opiskelija haluaa vielä oikaisua ”ensimmäiseen oikaisuun”, niin 15.11.2017 jälkeen se osoitetaan uusille työelämätoimikunnille.	Opiskelija voi pyytää arvioijilta kirjallisesti arvioinnin tarkistamista 14 päivän kuluessa siitä, kun hänellä on ollut tilaisuus saada arvioinnin tulokset sekä tieto arviointiperusteiden soveltamisesta suoritukseensa. Arvioijien on tehtävä päätös arvioinnin tarkistamisesta ilman aiheetonta viivytystä. Tutkintokoulutuksen opiskelija voi pyytää asianomaiselta työelämätoimikunnalta kirjallisesti oikaisua 2 momentissa tarkoitettuun arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen. Oikaisua on pyydettävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Jos arviointi on ilmeisesti virheellinen, työelämätoimikunta voi määrätä uuden arvioinnin sekä perustellusta syystä edellyttää koulutuksen järjestäjää asettamaan uudet arvioijat.

ASIA/KOHDE	ENNEN 1.1.2018 jo OPISKELEMASSA OLEVAT:	1.1.2018 JÄLKEEN OPISKELEMAAN TULEVAT:
Oppisopimus ja koulutussopimus siirtymäsäännös 138§	Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettu oppisopimuskoulutus ja työssäoppimisjakso järjestetään loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden oppisopimuskoulutusta ja työssäoppimista koskevien säännösten mukaisesti.	Aloittaa oppisopimuksen ja koulutussopimuksen uuden lain mukaisesti.
		 <p data-bbox="1367 912 1723 1035">OPH:n usein kysyttyä: http://minedu.fi/usein-kysyttya-amisreformi</p>

-
- Asetukset annetaan syyskuun loppuun mennessä
  - n. 30 tutkinnon perustutkinnon perustetta lausunnolla syksyn aikana.
  - n. 30 at ja eat tutkinnon perustetta lausunnolle kevään aikana
  - Ytot ja kaikille tutkinnoille yhteiset valinnaiset tutkinnon osat lausunnolle syyskuussa.

- Lausuntopyynnöt:

http://oph.fi/download/186555_LP_OPH_2043_2017_ammattillisten_perustutkintojen_yhteisista_tutkinnon_osista_.pdf

http://www.oph.fi/download/186575_LP_OPH_2065_2017_Kaikille_perustutkinnoille_yhteiset_ammattilliset_luonnos.pdf

Osa 4:

Yhteiset tutkinnon osat

Yhteiset tutkinnon osat (luonnos)

Luonnoksia vielä!

- Yhteiset tutkinnon osat sisältyvät kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin
- Ammattitutkintoa ja erikoisammattitutkintoa suorittavat voivat suorittaa yhteisiä tutkinnon osia erillisinä tutkinnon osina, jos se henkilökohtaistamisessa katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.
- Yhteiset tutkinnon osat muodostuvat kolmesta tutkinnon osasta ja niiden osa-alueista. Yhteisiin tutkinnon osiin sisältyy sekä pakollisia että valinnaisia osaamistavoitteita.
- Nykyinen sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen sisällytetään jatkossa pääosin tutkinnon osiin: viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen ja yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

Luonnoksia vielä!

- Asetusluonnos 6.6.2017, 3 §: ”...valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita...voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden osaamistavoitteita.”
- Yhteisten tutkinnon osien perustetyössä otetaan huomioon elinikäisen oppimisen avaintaidot
- Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhdistäminen (ns. kaksoistutkinto) on jatkossakin mahdollista (osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kautta)

Luonnoksia vielä...

Yhteiset tutkinnon osat:	Pakollisia	valinnaisia
Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen	11 osp	Mitä vain 9 osp
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen	9 osp	
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen	6 osp	

- Pakollisten osaamistavoitteiden osaamispistemäärä kasvaa nykyisestä
- Enemmän valinnaisuutta: 0-9 osp/ mille tahansa osa-alueelle/osa-alueilleopiskelijan valinnan mukaan
- Osaamistavoitteista poikkeaminen lain 66 §:n nojalla; tutkinnon osaan tulee sisällyttää osaamistavoitteita sen laajuutta vastaavasti muilta tutkinnon osaan kuuluvilta osa-alueilta

Luonnoksia vielä!

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 11 osp, (12 kp/sve)

- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, 4 osp
- Äidinkielen eri vaihtoehdot (”äidinkielen eri oppimäärät”)
- Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi, 1 osp tai Kommunikationochinteraktion pådetandrainhemska språket, finska, 2 kp/sve
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, 3 osp
- Toiminta digitaalisessa ympäristössä, 2 osp
- Taide ja luova ilmaisu, 1 osp

Luonnoksia vielä!

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp

- Matematiikka ja matematiikan soveltaminen, 4 osp
- Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen, 2 osp

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp

- Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen, 2 osp
- Työelämässä toimiminen, 2 osp
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet, 1 osp
- Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta, 1 osp
- Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen, 2 osp
- Kestävän kehityksen edistäminen, 1 osp

Aikataulu Ytoille

- Yhteistyöseminaari 15.8.2017 => kehittämisehdotukset
- Lausuntokierros/syyskuu 2017 => kehittämisehdotukset
- Osa-alueiden viimeistely/loka-marraskuu 2017
- Julkaistaan/joulukuu 2017
- Voimaan 1.8.2018

Osa 5:
Alan ajatukset siirtymävaiheeseen
ohjauksesta

Kiitos!

#amisreformi OKM

<http://minedu.fi/amisreformi>

#reformintuki OPH

<http://oph.fi/reformintuki>

Parasta osaamista –verkostohanke

<http://blogit.jao.fi/parastaosaamista/>

